

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

P9_TA(2021)0406

Artimo partnerio smurto ir globos teisių poveikis moterims ir vaikams**2021 m. spalio 6 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl artimo partnerio smurto ir globos teisių poveikio moterims ir vaikams (2019/2166(INI))**

(2022/C 132/03)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį ir 3 straipsnio 3 dalį ir į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 6, 8 ir 67 straipsnius,
- atsižvelgdamas į 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai (toliau – Aukų teisių direktyva) ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 21, 23, 24 ir 47 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (toliau – Stambulo konvencija), kuri įsigaliojo 2014 m. rugpjūčio 1 d.,
- atsižvelgdamas į 1989 m. lapkričio 20 d. JT vaiko teisių konvenciją,
- atsižvelgdamas į 2011 m. balandžio 18 d. Vaiko teisių komiteto bendrąją pastabą Nr. 13 dėl vaiko teisės nepatirti jokios formos smurto,
- atsižvelgdamas į 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvenciją dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų,
- atsižvelgdamas į 1993 m. gegužės 29 d. Hagos konvenciją dėl vaikų apsaugos ir bendradarbiavimo tarptautinio įvaikinimo srityje,
- atsižvelgdamas į 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/800 dėl procesinių garantijų vaikams, kurie baudžiamajame procese yra įtariamieji ar kaltinamieji ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją,
- atsižvelgdamas į 1979 m. gruodžio 18 d. priimtą JT konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims, taip pat į Bendrąją rekomendaciją Nr. 35 dėl smurto prieš moteris dėl lyties, kuria atnaujinama Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto bendroji rekomendacija Nr. 19 dėl smurto prieš moteris,
- atsižvelgdamas į Europos socialinių teisių ramstį, ypač į jo 2-ą principą,
- atsižvelgdamas į Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., kuri įsigaliojo 2016 m. sausio 1 d., ypač į 5-ąją darnaus vystymosi tikslą dėl lyčių lygybės ir 16.2 tikslą dėl vaikų paniekimo, išnaudojimo, neteisėtos prekybos vaikais ir visų formų smurto prieš vaikus bei jų kankinimo panaikinimo,
- atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 4 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo sudarymo Europos Sąjungos vardu (COM(2016)0109),

⁽¹⁾ OL L 315, 2012 11 14, p. 57.

⁽²⁾ OL L 132, 2016 5 21, p. 1.

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“ (COM(2020)0152), visų pirma jos pirmąjį tikslą – užtikrinti moterų ir mergaičių gyvenimą be smurto ir stereotipų,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 12 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija“ (COM(2020)0698),
- atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 24 d. Komisijos komunikatą „2020–2025 m. ES strategija dėl nusikaltimų aukų teisių“ (COM(2020)0258),
- atsižvelgdamas į 2019 m. kovo 6 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „2019 m. moterų ir vyrų lygybės ES ataskaita“ (SWD(2019)0101),
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. rugsėjo 12 d. rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo sudarymo Europos Sąjungos vardu ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. lapkričio 28 d. rezoliuciją dėl ES prisijungimo prie Stambulo konvencijos ir kitų kovos su smurtu dėl lyties priemonių ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją dėl būtinybės įsteigti specialią Tarybos sudėtį, skirtą lyčių lygybės klausimams ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl lyčių aspektu grindžiamo požiūrio COVID-19 krizės metu ir pokriziniu laikotarpiu ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2021 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl ES lyčių lygybės strategijos ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/99/ES dėl Europos apsaugos orderio ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 606/2013 dėl apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimo civilinėse bylose ⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo (toliau – Reglamentas „Briuselis IIa“) ⁽¹⁰⁾,
- atsižvelgdamas į Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) 2020 m. lyčių lygybės indeksą,
- atsižvelgdamas į EIGE 2019 m. birželio 12 d. tyrimą „Siekiant suprasti artimo partnerio smurtą Europos Sąjungoje: duomenų reikšmė“ (angl. *Understanding intimate partner violence in the EU: the role of data*),
- atsižvelgdamas į EIGE 2019 m. lapkričio 18 d. tyrimą „Policijai skirtas artimo partnerio smurto prieš moteris rizikos vertinimo ir rizikos valdymo vadovas“ (angl. *A guide to risk assessment and risk management of intimate partner violence against women for police*),

⁽³⁾ OL C 337, 2018 9 20, p. 167.

⁽⁴⁾ OL C 232, 2021 6 16, p. 48.

⁽⁵⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0379.

⁽⁶⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0024.

⁽⁷⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0025.

⁽⁸⁾ OL L 338, 2011 12 21, p. 2.

⁽⁹⁾ OL L 181, 2013 6 29, p. 4.

⁽¹⁰⁾ OL L 338, 2003 12 23, p. 1.

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) 2014 m. kovo 3 d. ataskaitą „ES masto apklausa „Smurtas prieš moteris“,
 - atsižvelgdamas į Nepriklausomų ekspertų grupių moterų diskriminacijos ir smurto prieš jas klausimu platformą (toliau – EDVAW platforma) ir jos 2019 m. gegužės 31 d. pareiškimą „Artimo partnerio smurtas prieš moteris – esminis veiksnys nustatant vaiko globos teises“ (angl. *Intimate partner violence against women is an essential factor in the determination of child custody*),
 - atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 24 d. Europos Tarybos Veiksmų dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje ekspertų grupės pirmininkės Marceline Naudi pareiškimą „Namai – nesaugi vieta daugeliui moterų ir vaikų“ (angl. *For many women and children, the home is not a safe place*) dėl būtinybės pandemijos metu laikytis Stambulo konvencijos standartų,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į bendrus Teisės reikalų komiteto ir Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto svarstymus pagal Darbo tvarkos taisyklių 58 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto ir Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto pranešimą (A9-0254/2021),
- A. kadangi lyčių lygybė yra ES pagrindinė vertybė ir pagrindinis tikslas ir turėtų atsispindėti visose ES politikos srityse; kadangi teisė į vienodą požiūrį ir nediskriminavimą yra pagrindinė teisė, įtvirtinta Sutartyse⁽¹⁾ ir Chartijoje⁽²⁾, ir jos turėtų būti visapusiškai paisoma; kadangi visų formų smurtas dėl lyties yra kraštutinės formos moterų diskriminacija ir žmogaus teisių pažeidimas, įsitvirtinęs dėl lyčių nelygybės, o tai padeda jį išlaikyti ir sustiprinti; kadangi tokio pobūdžio smurtas kyla dėl lyčių stereotipų, susijusių su moterų ir vyrų vaidmenimis bei gebėjimais ir nevienodos galios santykiais visuomenėje, ir juos palaiko; kadangi jis tebėra plačiai paplitęs ir daro poveikį moterims visais visuomenės lygmenimis, neatsižvelgiant į jų amžių, išsilavinimą, pajamas, socialinę padėtį ar kilmės ar gyvenamosios vietos šalį, ir kadangi tai yra viena iš didžiausių kliūčių lyčių lygybei užtikrinti; kadangi moterys ir vaikai visoje ES nuo smurto dėl lyties saugomi nevienodai – tai lemia skirtinga valstybių narių įgyvendinama politika ir jų taikomi teisės aktai;
- B. kadangi, nepaisant daugybės oficialaus pripažinimo atvejų ir pažangos, padarytos lyčių lygybės srityje, moterys vis dar yra diskriminuojamos bei atsiduria nepalankioje padėtyje ir išlieka socialinė, ekonominė ir kultūrinė nelygybė; kadangi remiantis EIGE 2020 m. lyčių lygybės indeksu nė viena valstybė narė dar iki galo nepasiekė lyčių lygybės; kadangi ES pažanga lyčių lygybės srityje vis dar lėta ir indekso balas kas dvejus metus vidutiniškai gerėja vienu tašku; kadangi tokiu tempu ES prireiks beveik 70 metų, kol bus pasiekta lyčių lygybė; kadangi šis Parlamentas jau paragino įsteigti naują Tarybos ministrų ir valstybės sekretorių, atsakingų už lyčių lygybę, sudėti;
- C. kadangi įvairios priespaudos formos neegzistuoja atskirai, bet sutampa ir vienu metu veikia asmenis, lemdamos tarpsektorines diskriminacijos formas; kadangi diskriminacija dėl lyties dažnai persipina su kitų formų diskriminacija, pvz., dėl rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių požiūrių, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus ir seksualinės orientacijos;
- D. kadangi šiame dešimtmetyje pastebimas aiškus ir organizuotas pasaulio ir ES lygmenų puolimas prieš lyčių lygybę ir moterų teises, be kita ko, Europos Sąjungoje;

⁽¹⁾ Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnis ir 3 straipsnio 3 dalis bei SESV 8, 10, 19 ir 157 straipsniai.

⁽²⁾ Chartijos 21 ir 23 straipsniai.

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

- E. kadangi lyčių lygybė yra labai svarbi novatoriškos, konkurencingos ir klestinčios ES ekonomikos sąlyga, suteikianti galimybę kurti naujas darbo vietas ir didinti našumą, visų pirma skaitmeninimo ir perėjimo prie žaliosios ekonomikos aplinkybėmis;
- F. kadangi artimo partnerio smurtas – tai bet koks fizinio, seksualinio, psichologinio ar ekonominio smurto veiksmas tarp buvusių ar dabartinių sutuoktinių arba partnerių, neatsižvelgiant į tai, ar nusikaltimo vykdytojas gyvena arba gyvena toje pačioje gyvenamojoje vietoje kaip auka, ar ne; kadangi artimo partnerio smurtas yra viena iš labiausiai paplitusių smurto dėl lyties formų: skaičiuojama, kad 22 proc. moterų patyrė savo partnerio fizinį ir (arba) seksualinį smurtą, o 43 proc. – psichologinį smurtą⁽¹³⁾; kadangi šios formos smurto poveikis moterims ir vaikams yra neproporcingai didelis; kadangi „smurtas šeimoje“ – „visi fizinio, seksualinio, psichologinio ar ekonominio smurto veiksmai šeimoje ar namų ūkyje arba tarp buvusių ar esamų sutuoktinių ar partnerių, neatsižvelgiant į tai, ar smurtautojas ir auka gyvena arba gyvena tame pačiame būste“⁽¹⁴⁾; kadangi smurtas šeimoje – didelė ir dažnai ilgalaikė ir užslėpta socialinė problema ir gali būti aukų nuolatinių fizinių ir psichologinių traumų su sunkiomis pasekmėmis priežastis ir daryti didelį poveikį visos šeimos emocinei, ekonominei ir socialinei gerovei, nes smurtauja asmuo, kuriuo auka turėtų pasitikėti; kadangi 70–85 proc. vaikų, tapusių smurto aukomis, pažįsta prieš juos smurtavusį asmenį ir kadangi didžioji dauguma šių vaikų tampa žmonių, kuriais pasitiki, aukomis⁽¹⁵⁾; kadangi aukos dažnai patiria prievartinę smurtautojų vykdomą kontrolę, o būtent yra bauginamos, kontroliuojamos, izoliuojamos ir su jomis blogai elgiamasi;
- G. kadangi artimo partnerio smurto rodikliai kaime ir atokiose bendruomenėse yra dar didesni nei mieste; kadangi kaimo ir atokių vietovių moterys patiria didesnę artimo partnerio smurtą ir fizinį, psichologinį bei ekonominį smurtą, kuris pasireiškia dažniau ir yra sunkesnio masto, o tai sustiprina faktas, kad jos gyvena toliau nuo prieinamų išteklių ir tarnybų, kur galėtų prašyti pagalbos; kadangi blogas sveikatos, socialinių ir teisinių tarnybų supratimas apie smurtą šeimoje kaimo ir atokiuose regionuose gali būti laikomas didele problema nuo artimo partnerio smurto nukentėjusiems asmenims;
- H. kadangi ES lygmeniu daugumai vienišų tėvų namų ūkių vadovauja vienišos motinos, kurios ekonominiu požiūriu yra ypač pažeidžiamos, visų pirma tos, kurių darbo užmokestis priklauso mažo darbo užmokesčio kategorijai, ir yra labiau linkusios anksti pasitraukti iš darbo rinkos, kai tampa motinomis, todėl jos atsiduria nepalankioje padėtyje, kai bando sugrįžti į darbo rinką; kadangi 2019 m. 40,3 proc. vienišų tėvų namų ūkių grėsė skurdas ar socialinė atskirtis⁽¹⁶⁾;
- I. kadangi 30 proc. moterų, tapusių buvusio ar dabartinio partnerio seksualinio smurto aukomis, nurodo seksualinį smurtą patyrusios ir vaikystėje, ir kadangi 73 proc. motinų, tapusių partnerio fizinio ir (arba) seksualinio smurto aukomis, nurodo, kad bent vienas iš jų vaikų sužinojo apie tokį smurtą⁽¹⁷⁾;
- J. kadangi daugelyje valstybių narių izoliavimo ir socialinių kontaktų ribojimo priemonės COVID-19 pandemijos metu buvo susijusios su eksponentiškai didėjančiu artimo partnerio smurto, psichologinio smurto ir prievartos bei smurto kibernetinėje erdvėje atvejų paplitimu ir intensyvumu ir 60 proc. padidėjusiu skubios pagalbos iškvietimų, apie kuriuos praneša smurto šeimoje aukos, skaičiumi⁽¹⁸⁾; kadangi dėl reikalavimo likti namuose ir nerimą keliančio „šešėlinės pandemijos“ bangos pakilimo moterims ir vaikams buvo sunku gauti veiksmingą apsaugą, paramos paslaugas ir teisingumą, taip pat paaiškėjo, kad paramos ištekliai ir struktūros buvo nepakankami ir kad aukos turėjo ribotas galimybes naudotis paramos paslaugomis, todėl daugelis jų nebuvo tinkamai ir laiku apsaugotos; kadangi valstybės narės turėtų dalytis geriausia patirtimi, susijusia su konkrečiomis priemonėmis, skirtomis laiku ir prieinamai pagalbai aukoms teikti, įskaitant skubių pranešimų siuntimo sistemų sukūrimą arba kontaktinių centrų, kuriuose būtų galima ieškoti pagalbos, vaistinėse ir prekybos centruose įsteigimą; kadangi, nepaisant šio reiškinio paplitimo, dėl

⁽¹³⁾ 2014 m. kovo 3 d. FRA ataskaita „ES masto apklausa „Smurtas prieš moteris“.

⁽¹⁴⁾ Stambulo konvencija.

⁽¹⁵⁾ Europos Taryba, „Žmogaus teisių kanalas. Kova su seksualine prievarta prieš vaikus sporte“ (angl. *Human Rights Channel: Stop Child Sexual Abuse in Sport*), žiūrėta 2021 m. liepos 21 d.

⁽¹⁶⁾ Eurostatas, „Vaikai, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis“ (angl. *Children at risk of poverty or social exclusion*), 2020 m. spalio mėn. gauti duomenys.

⁽¹⁷⁾ 2014 m. kovo 3 d. FRA ataskaita „ES masto apklausa „Smurtas prieš moteris“.

⁽¹⁸⁾ Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regiono direktoriaus dr. Hanso Henrio Kluge 2020 m. gegužės 7 d. pranešimas spaudai „COVID-19 pandemijos metu smurtas tebėra išvengiamas, o ne neišvengiamas“ (angl. *During COVID-19 pandemic, violence remains preventable, not inevitable*).

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

įvairių priežasčių, ypač COVID-19 pandemijos metu, aukos, jų šeimos, draugai, pažįstami asmenys ir kaimynai vis dar nepakankamai praneša apie artimo partnerio smurtą prieš moteris ir kadangi labai trūksta išsamių, palyginamų ir pagal lytį suskirstytų duomenų, todėl sunku visapusiškai įvertinti krizės poveikį; kadangi iš FRA apklausos dėl smurto prieš moteris matyti, kad tik 14 proc. atvejų aukos praneša policijai apie sunkiausius partnerio smurto atvejus ir kad du trečdaliai nukentėjusių moterų nuolat nepraneša valdžios institucijoms arba dėl baimės, arba dėl informacijos apie aukų teises trūkumo, arba dėl bendro įsitikinimo, kad artimo partnerio smurtas yra privatus klausimas, kuris neturėtų būti skelbiamas viešai ⁽¹⁹⁾;

- K. kadangi smurtas šeimoje ir smurtas dėl lyties išaugo dėl izoliavimo priemonių, nustatytų COVID-19 pandemijos metu, ir kadangi, remiantis naujausia Europolo ataskaita ⁽²⁰⁾, ES smarkiai išaugo seksualinė prievarta prieš vaikus;
- L. kadangi izoliavimo laikotarpiu buvo pranešta apie smarkiai išaugusį smurtą šeimoje prieš LGBTI+ asmenis, ypač jaunimą;
- M. kadangi ekonominis smurtas prieš moteris darant žalą turtui, apribojant galimybę gauti finansinių išteklių, naudotis švietimo paslaugomis ar dalyvauti darbo rinkoje, arba nevykdant ekonominių išpareigojimų, tokių kaip alimentų mokėjimas, taip pat nusipelno deramo dėmesio, nes trukdo finansinei nepriklausomybei ir šeimos gerovei, o tai lemia kitų formų smurtą ir lemia papildomus spąstus aukoms; kadangi aukos, kurios nėra finansiškai nepriklausomos, dažnai yra priverstos ir toliau gyventi su smurtautoju, kad išvengtų finansinio nesaugumo, benamystės ar skurdo, ir kadangi šią tendenciją pablogino COVID-19 pandemija; kadangi teisingas atlyginimas ir ekonominis savarankiškumas yra būtini, kad moterys galėtų išsilaivinti iš prievarta ir smurtu grindžiamų santykių; kadangi kai kuriose valstybėse narėse siekiant užtikrinti teismo sprendimų, susijusių su finansine kompensacija, vykdymą gali būti reikalaujama, kad auka ir toliau palaikytų ryšį su smurtautoju, todėl kyla pavojus, kad ji ir toliau patirs fizinę ir emocinę prievartą;
- N. kadangi vaikai namų ir šeimos aplinkoje taip pat gali kęsti smurtą kaip jo liudytojai ⁽²¹⁾, patirdami įvairių formų netinkamą elgesį, vykdomą fizinio, žodinio, psichologinio, seksualinio ir ekonominio smurto prieš jiems reikšmingus asmenis ar kitus emociniu požiūriu svarbius asmenis veiksmais; kadangi toks smurtas turi labai rimtų pasekmių psichologiniam ir emociniam vaiko vystymuisi ir kadangi todėl nepaprastai svarbu skirti deramą dėmesį šios rūšies smurtui gyvenimo skyrium nustatymo atveju ir sudarant globos susitarimus, užtikrinant, kad pirmiausia būtų atsižvelgiama į vaiko interesus, visų pirma siekiant nustatyti globos ir lankymo teises gyvenimo skyrium nustatymo atvejais; kadangi smurto liudininkai ne visada lengvai atpažįstami ir kadangi moterys, nukentėjusios nuo smurto šeimoje, gyvena įtampos ir emocinių sunkumų sąlygomis; kadangi bylose, susijusiose tiek su smurtu šeimoje, tiek su vaikų apsaugos klausimais, teismai turėtų kreiptis į ekspertus, turinčius žinių ir priemonių, kad būtų išvengta sprendimų prieš motiną, kuriuos priimant tinkamai neatsižvelgiama į visas aplinkybes;
- O. kadangi švietimas atlieka pagrindinį vaidmenį formuojant vaikų ir jaunimo įgūdžius, padedančius užmegzti sveikus santykius, visų pirma mokant juos apie lyčių normas, lyčių lygybę, galios dinamiką santykiuose, sutikimą ir ribų laikymąsi, ir padeda kovoti su smurtu dėl lyties; kadangi, remiantis UNESCO Tarptautinėmis techninėmis lytinio švietimo gairėmis, dėl mokymo programa grindžiamų išsamaus lytinio švietimo programų vaikai ir jaunimas turi galimybę įgyti žinių, teigiamą požiūrį ir įgūdžių šioje srityje, įskaitant pagarbą žmogaus teisėms, lyčių lygybę, sutikimą ir įvairovę, ir kadangi visa tai suteikia galių vaikams ir jaunimui;
- P. kadangi, siekiant spręsti smurto dėl lyties panaikinimo klausimą, būtina remtis nuosekliais ir palyginamais administraciniais duomenimis, pagrįstais patikima ir suderinta duomenų rinkimo sistema; kadangi šiuo metu turimi duomenys, kuriuos renka valstybių narių teisėsaugos ir teisminės institucijos, neatspindi viso artimo partnerio smurto masto ir šio smurto poveikio bei ilgalaikių padarinių tiek moterims, tiek vaikams, nes kai kurios valstybės narės narių nerenka pagal lytį suskirstytų palyginamų duomenų apie smurtą ir nepripažįsta artimo partnerio smurto kaip

⁽¹⁹⁾ 2014 m. kovo 3 d. FRA ataskaita „ES masto apklausa „Smurtas prieš moteris“.

⁽²⁰⁾ 2020 m. birželio 19 d. Europolo ataskaita „Naudojimasis izoliacija. Seksualinės prievartos prieš vaikus internete per COVID-19 pandemiją kaltininkai ir aukos“ (angl. *Exploiting isolation: offenders and victims of online child sexual abuse during the COVID-19 pandemic*).

⁽²¹⁾ Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo 2011 m. gegužės 11 d. Europos Tarybos aiškinamoji ataskaita.

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

konkrečios nusikalstamos veikos, todėl sukuriamą „pilkoji zona“, atspindinti faktą, kad realus artimo partnerio smurto paplitimo ir dažnumo kiekybinis vertinimas ir fiksavimas vykdomi reikšmingai nepakankamu mastu; kadangi taip pat trūksta duomenų apie padidėjusį smurto šeimoje ir artimo partnerio smurto riziką bei paplitimą konkrečiose grupėse, tokiose kaip nepalankioje padėtyje esančių ar diskriminuojamų moterų grupės;

- Q. kadangi kai kuriose valstybėse narėse dažnai nepaisoma artimo partnerio smurto prieš moteris ir panašu, kad dažniausiai susitarimų bei sprendimų dėl vaiko globos, galimybės bendrauti su juo ir jį lankyti atvejais taikoma standartinė bendros vaiko globos ir tėvų valdžios taisyklė; kadangi tokio smurto nepaisymas turi sunkių padarinių moterims ir vaikams ir gali lemti moterų nužudymą dėl lyties ir (arba) vaikų nužudymą; kadangi artimo partnerio smurto aukoms reikia numatyti specialias apsaugos priemones; kadangi aukų padėtis labai pablogėja, jei jos yra ekonomiškai ar socialiai priklausomos nuo smurtautojo; kadangi dėl šios priežasties priimančios sprendimus dėl gyvenimo skyrium (separacijos) ir globos tvarkos labai svarbu visapusiškai atsižvelgti į tokio pobūdžio smurtą ir atsižvelgti į kaltinimus smurtu prieš sprendžiant globos ir lankymo klausimus; kadangi valstybių narių teismai turėtų užtikrinti, kad, siekiant nuspręsti dėl vaiko globos ir lankymo teisių, būtų atliekamas išsamus vertinimas pagal vaiko interesų principą, apimantis vaiko iš klausymą, įtraukiant visas atitinkamas tarnybas, teikiant psichologinę pagalbą ir atsižvelgiant į visų susijusių specialistų įvertinimus;
- R. kadangi daugumoje valstybių narių į teisėsaugos atliekamus rizikos vertinimus nėra sistemingai įtraukiama vaikų teikiama informacija apie jų patirtį, susijusią su artimo partnerio smurtu;
- S. kadangi priimančios visus su vaikais susijusius sprendimus, įskaitant šeimos ginčus, visada pirmiausia turėtų būti atsižvelgiama į vaiko interesus ir kadangi todėl kiekvieno vaiko teisė bendrauti su abiem tėvais, numatyta Europos žmogaus teisių konvencijos 8 straipsnyje ir JT vaiko teisių konvencijos 9 straipsnyje, turėtų būti apribota, jei tai būtina atsižvelgiant į vaiko interesus;
- T. kadangi pagal JT vaiko teisių konvencijos 12 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2016/800 4 ir 16 straipsnius vaikai turi teisę laisvai reikšti savo nuomonę visais juos liečiančiais klausimais, be kita ko, teismo ir administracinio nagrinėjimo metu, vaikams suprantamu būdu, ir kadangi visada šiai nuomonei turi būti skiriamas didžiausias dėmesys, atsižvelgiant į vaiko amžių ir brandumą;
- U. kadangi dvi iš prestižiškiausių psichikos sveikatos institucijų – Pasaulio sveikatos organizacija ir Amerikos psichologų asociacija – nepritaria vadinamojo tėvų atstūmimo sindromo ir panašių sąvokų ir terminų vartojimui, nes jie gali būti naudojami kaip kovos su smurto aukomis strategija, keliant abejonių dėl aukų tėvystės igūdžių, atmetant jų žodžius ir nepaisant smurto, kurio poveikį tenka patirti vaikams; kadangi, atsižvelgiant į Nepriklausomų ekspertų grupių moterų diskriminacijos ir smurto prieš jas klausimu (EDVAW) platformos rekomendaciją, smurtaujančių tėvų kaltinimus motinoms dėl atstūmimo valstybės įstaigos ir subjektai, įskaitant tuos, kurie sprendžia dėl vaiko globos, turi laikyti valdžios ir kontrolės tęsimu⁽²²⁾;
- V. kadangi anoniminiai skundai ir skundai, kuriuos aukos vėliau atsiima, gali trukdyti tolesniam valdžios institucijų atliekamam tyrimui ir sudaryti kliūtis tolesnio smurto prevencijai;
- W. kadangi baudžiamasis procesas, susijęs su skundu dėl smurto šeimoje, dažnai vykdomas visiškai atskirai nuo gyvenimo skyrium nustatymo ir globos skyrimo procesų; kadangi tai gali reikšti, kad nustatoma bendra vaikų globa ir (arba) suteikiamos lankymo teisės, kuriomis keliama grėsmė aukos ir vaikų teisėms ir saugumui; kadangi tai gali turėti neigiamų pasekmių vaikų protiniam ir emociniam vystymuisi, iš tikrųjų pakenkiant jų interesams; kadangi dėl to valstybės narės turi užtikrinti, kad aukos, atsižvelgiant į jų poreikius, turėtų galimybę nemokamai naudotis konfidencialiomis paramos aukoms tarnybų paslaugomis, veikiančiomis aukų interesais prieš baudžiamąjį procesą, jo metu ir atitinkamą laiką po jo, be kita ko, taikant psichosocialinės paramos sistemą, visų pirma per apklausas ir po jų, kuria atsižvelgiama į emocinę įtampą, susijusią su aplinkybėmis;
- X. kadangi pagal SESV 67 straipsnį „Sąjunga sukuria laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje gerbiamos pagrindinės teisės“, o tai padeda užtikrinti nediskriminacinę teisę visiems krepšius į teisumą;

⁽²²⁾ 2019 m. gegužės 31 d. EDVAW platformos pareiškimas „Artimų partnerių smurtas prieš moteris yra esminis veiksnys nustatant vaiko globą (angl. *Intimate partner violence against women is an essential factor in the determination of child custody*).

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

- Y. kadangi būtina užtikrinti, kad šeimos teisės bylose pirmiausia būtų atsižvelgiama į aukų saugumą ir apsaugą, ir kadangi alternatyvūs ginčų sprendimo mechanizmai, pvz., tarpininkavimas, neturėtų būti naudojami smurto prieš moteris ir vaikus bylose prieš teismo procesą ar jo metu, siekiant išvengti tolesnės žalos aukoms;
- Z. kadangi, laikantis Stambulo konvencijos, jos šalys turi priimti teisėkūros ir kitas priemones, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į smurto šeimoje atvejus sprendžiant dėl vaikų globos ir lankymo teisių ir kad naudojimasis lankymo ar globos teisėmis nekeltų grėsmės aukų bei jų vaikų teisėms ir saugumui⁽²³⁾; kadangi po aštuonerių metų nuo Stambulo konvencijos įsigaliojimo jos dar neratifikavo šešios valstybės narės ir pati ES; kadangi Stambulo konvencija yra svarbiausia galiojanti tarptautinė sistema, kuria siekiama užkirsti kelią smurtui dėl lyties ir kovoti su juo;
- AA. kadangi dėl bendros globos artimo partnerio smurto atvejais moteris nuolat patiria smurtą, kurio būtų galima išvengti, nes jos privalo likti geografiniu požiūriu arti smurtautojų ir toliau patirti fizinį ir psichologinį smurtą, taip pat emocinę prievartą, kurie gali turėti tiesioginį arba netiesioginį poveikį jų vaikams; kadangi artimo partnerio smurto atvejais moterų ir vaikų teisė į apsaugą ir gyvenimą be fizinio ir psichologinio smurto turėtų būti viršesnė už bendros globos pasirinkimą; kadangi netinkamas artimo partnerio smurto kaltininko elgesys su vaikais gali būti panaudotas siekiant parodyti valdžią motinos atžvilgiu ir vykdyti smurto veiksmus prieš motiną, o tai yra netiesioginis smurtas dėl lyties, kuris kai kuriose valstybėse narėse vadinamas netiesioginiu smurtu;
- AB. kadangi pagalbos linijos yra labai svarbus kanalas paramai gauti ir kadangi tik 13 valstybių narių įdiegė ES 116 006 pagalbos liniją, skirtą visoms nusikaltimų aukoms, ir tik nedaugelis valstybių narių turi specialią pagalbos liniją, skirtą artimo partnerio smurto aukoms;
- AC. kadangi artimo partnerio smurtas yra neatsiejamai susijęs su smurtu bei prievarta prieš vaikus; kadangi smurtas šeimoje, su kuriuo susiduria vaikai, turi būti laikomas smurtu prieš vaikus; kadangi vaikai, kurie susiduria su smurtu šeimoje, patiria neigiamą poveikį psichinei ir (arba) fizinei sveikatai, kuris savo pobūdžiu gali būti ūmus ir lėtinis; kadangi vaikų viktimizacija smurto prieš moteris atvejais gali tęstis ir paastrėti tėvų ginčų dėl globos ir priežiūros aplinkybėmis; kadangi vaikų psichinė sveikata ir gerovė pablogėjo dėl ribojimo priemonių, kurių buvo imtasi dėl COVID-19; kadangi psichinės sveikatos paslaugų vaikams skaičius valstybėse narėse labai skiriasi ir daugelyje jų tokių paslaugų nepakanka;
- AD. kadangi smurtinė namų aplinka vaikui augant daro labai neigiamą poveikį vaiko psichiniam, emociniam ir socialiniam vystymuisi, o vėliau – suaugusiojo elgesiui; kadangi smurtas, su kuriuo susiduria vaikas, patirdamas netinkamą elgesį ir (arba) būdamas partnerio smurto liudytoju, yra rizikos, kad jis taps pažeidžiamas viktimizacijos požiūriu, suaugęs taps smurtautoju arba patirs elgesio, fizinės ar psichikos sveikatos problemų, veiksnys;
- AE. kadangi nepaisant pažangos, iš naujausių ataskaitų matyti, kad nusikaltimų aukos vis dar negali visapusiškai naudotis savo teisėmis ES; kadangi galimybė naudotis paramos paslaugomis yra labai svarbi moterims, patiriančioms artimo partnerio smurtą; kadangi vis dar nepakanka specializuotų ir nespecialistų paramos tarnybų artimo partnerio smurto aukoms ir kadangi dėl informacijos trūkumo ir nepakankamos paramos bei apsaugos aukos dažnai susiduria su sunkumais siekdamos teisingumo; kadangi aukos dažnai patiria antrinę viktimizaciją baudžiamajame procese ir kai reikalauja kompensacijos; kadangi yra keletas atvejų, kai teisėsaugos pareigūnai ir teismų sistemos negali suteikti pakankamos paramos moterims ir vaikams, nukentėjusiems nuo smurto šeimoje, ir kadangi su smurto dėl lyties aukomis, pranešančiomis apie smurtą, netgi elgiamasi aplaidžiai arba joms tenka klausytis netinkamų pastabų; kadangi pilietinė visuomenė ir visuomeninės organizacijos, ypač tos, kurios dirba su vaikais ir smurto šeimoje bei smurto dėl lyties aukomis ir jų labai, yra svarbios veikėjos siekiant užkirsti kelią smurtui šeimoje ir artimo partnerio smurtui bei kovoti su juo; kadangi tokios organizacijos, atsižvelgdamos į savo vietos patirtį, taip pat gali vertingai prisidėti įgyvendinant politiką ir teisės aktus; kadangi tokios ES finansavimo programos kaip Teisingumo programa ir Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programa gali būti naudojamos veiklai, kuria siekiama apsaugoti ir remti smurto šeimoje ir smurto dėl lyties aukas, remti, įskaitant galimybės kreiptis į teismą užtikrinimą ir organizacijų, dirbančių su aukomis, finansavimą;

⁽²³⁾ Stambulo konvencijos 31 straipsnis.

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

- AF. kadangi tarpvalstybinės gyvenimo skyrium nustatymo, santuokos nutraukimo ir globos procedūros yra savo pobūdžiu dar sudėtingesnės ir paprastai trunka ilgiau; kadangi dėl padidėjusio judumo Europos Sąjungoje padaugėjo tarpvalstybinių ginčų dėl tėvų pareigų ir vaikų globos; kadangi automatiškas teismo sprendimų, susijusių su globos teisėmis, kai tai susiję su smurtu dėl lyties, pripažinimas yra problemiškas, nes teisės aktai smurto dėl lyties srityje skiriasi kiekvienoje valstybėje narėje ir ne visos valstybės narės artimo partnerio smurtą pripažįsta nusikaltimu ir tam tikra smurto dėl lyties forma; kadangi Komisija turi aktyviau skatinti visas valstybes nares nuosekliai ir konkrečiai įgyvendinti principus ir tikslus, išdėstytus JT vaiko teisių konvencijoje, kurią yra ratifikavusios visos ES valstybės narės; kadangi valstybės narės, kaip JT vaiko teisių konvencijos šalys, privalo pirmiausia atsižvelgti į vaiko interesus vykdydamos visus viešuosius veiksmus, be kita ko, sprendžiant tarpvalstybinius šeimos ginčus; kadangi SESV 83 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė „nustatyti minimalias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo ypač sunkių nusikaltimų, turinčių tarpvalstybinį pobūdį, pasireiškiančių dėl tokių nusikaltimų pobūdžio arba poveikio, arba ypatingo poreikio kovoti su jais remiantis bendru pagrindu, srityse“; kadangi SESV 83 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybė „nustatyti būtiniausias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo“, siekiant užtikrinti „Sąjungos politikos veiksmingą įgyvendinimą srityje, kurioje taikomos derinimo priemonės“;
- AG. kadangi SESV 82 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybė nustatyti valstybėse narėse taikytinas minimalias taisykles, „kokių reikia nuosprendžių ir teismo sprendimų tarpusavio pripažinimui bei policijos ir teisminei bendradarbiavimui tarpvalstybinio pobūdžio baudžiamosiose bylose palengvinti“, visų pirma dėl nusikaltimų aukų teisių;

Bendrosios pastabos

1. kuo griežčiausiai smerkia visų formų smurtą dėl lyties, smurtą šeimoje ir smurtą prieš moteris ir apgailestauja dėl to, kad visų pirma įvairiausios moterys ir įvairiausi vaikai toliau patiria artimo partnerio smurtą, kuris yra sunkus jų žmogaus teisių ir orumo pažeidimas, taip pat daro įtaką ir moterų ekonominiam išgalėjimui, ir šis reiškinys sustiprėjo per COVID-19 krizę;
2. primena, jog JT specialioji pranešėja smurto prieš moteris klausimais pažymėjo, kad COVID-19 krizė parodė, jog nėra tinkamai įgyvendintos tarptautinės konvencijos, kuriomis siekiama apsaugoti nuo smurto dėl lyties ir užkirsti jam kelią; ragina valstybes nares skubiai spręsti artimo partnerio smurto atvejų daugėjimo per COVID-19 pandemiją problemą ir ragina jas keistis nacionalinėmis inovacijomis, gairėmis, geriausios praktikos pavyzdžiais ir protokolais, kurie pasirodė esantys veiksmingi sprendžiant artimų partnerių smurto problemą ir teikiant paramą aukoms, ypač ekstremaliųjų situacijų metu; ragina Komisiją skatinti minėtą praktiką; ragina valstybes nares ir vietos valdžios institucijas ir kiekybiškai įvertinti smurto dėl lyties mastą ir remti smurto dėl lyties ir smurto šeimoje aukas užtikrinant joms saugumą ir ekonominę nepriklausomybę, tuo tikslu suteikiant galimybę naudotis specialiu būstu ir būtiniausiomis viešosiomis paslaugomis, tokiomis kaip sveikata, transportas, taip pat profesionali psichologinė parama; ragina Komisiją parengti Europos Sąjungos protokolą dėl smurto prieš moteris krizės ir ekstremaliosios situacijos metu, siekiant užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir remti aukas per ekstremalias situacijas, pvz., per COVID-19 pandemiją, sukurti saugią ir lanksčią perspėjimo apie kritišką padėtį sistemą ir pripažinti, kad apsaugos paslaugos aukoms, pvz., pagalbos linijos, saugus būstas ir sveikatos priežiūros paslaugos, valstybėse narėse yra „būtinios paslaugos“; šiuo atveju pabrėžia, kad reikia specialių priemonių siekiant mažinti esamus teisės aktų, politikos ir paslaugų skirtumus tarp valstybių narių ir kovoti su išaugusiu smurto šeimoje ir smurto dėl lyties mastu COVID-19 pandemijos metu;
3. pabrėžia, kad kaltininkai dažnai naudojami bylinėjimusi, kad išplėstų savo galią ir kontrolę ir toliau baugintų savo aukas bei kurstytų jų baimę; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad smurtauojantys tėvai dažnai manipuliuoja vaiku ir bendros globos prašymais, kad galėtų išlaikyti ryšius su motina po gyvenimo skyrium nustatymo; pabrėžia, kad kaltininkai dažnai blogai elgiasi su vaikais arba grasina juos nuskriausti ar atimti, kad pakenktų savo partneriams ar buvusiems partneriams, o tai turi didelį poveikį darniam vaikų vystymuisi; primena, kad tai taip pat yra smurto dėl lyties forma; pažymi, kad alimentų nemokėjimą kaltininkai gali panaudoti kaip grasinimą ir prievartos prieš aukas formą; pabrėžia, kad tokia praktika gali padaryti didelę psichologinę žalą aukoms ir sukelti arba padidinti finansinius sunkumus; ragina valstybes nares imtis priemonių siekiant, jog aukoms būtų mokami alimentai iš aukų fondų, kad būtų išvengta finansinio piktnaudžiavimo ir rizikos, kad aukoms bus dar labiau pakenkta;

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

4. palankiai vertina Komisijos išipareigojimą 2020–2025 m. lyčių lygybės strategijoje kovoti su smurtu dėl lyties ir pabrėžia, kad šiuo požiūriu svarbu visapusiškai ir greitai įgyvendinti pagrindinius jos tikslus; atkreipia dėmesį į susirūpinimą keliančius skaičius smurto dėl lyties srityje, kurie atskleidžia, kad reikia nedelsiant pakeisti patriarchalinę elgesį; primena, kad siekiant didesnės moterų teisių konvergencijos ir suderinimo Europoje būtini bendri veiksmai; todėl ragina Europos Vadovų Taryboje įsteigti Tarybos sudėtį, skirtą lyčių lygybės klausimams, kad valstybių narių atstovai galėtų reguliariai susitikti, priimti teisės aktus ir keistis geriausia patirtimi; pabrėžia, kad taikant kovos su smurtu dėl lyties ir smurtu šeimoje priemones turi būti laikomasi tarpsektorinio požiūrio, kad jos būtų kuo įtraukesnės ir kad būtų užkirstas kelias bet kokios rūšies diskriminacijai;

5. pabrėžia, kad Stambulo konvencija yra pagrindinė priemonė kovojant su smurtu prieš moteris dėl lyties ir smurtu šeimoje; apgailestauja dėl to, kad Europos Sąjunga šios konvencijos dar neratifikavo ir kad iki šiol ją ratifikavo tik 21 ES valstybė narė; ragina skubiai ją ratifikuoti ir įgyvendinti nacionaliniu ir ES lygmenimis; primygtinai ragina Bulgariją, Čekiją, Vengriją, Latviją, Lietuvą ir Slovakiją ratifikuoti Stambulo konvenciją; pakartoja, kad griežtai smerkia neseniai priimtą Lenkijos teisingumo ministro sprendimą oficialiai pradėti Lenkijos pasitraukimo iš Stambulo konvencijos procesą, nes tai būtų didelis žingsnis atgal lyčių lygybės, moterų teisių ir kovos su smurtu dėl lyties srityse; ragina Komisiją toliau plėtoti visapusišką politikos, programų ir kitų iniciatyvų sistemą, skirtą kovai su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje, ir skirti pakankamai ir tinkamų išteklių veiksams, susijusiems su Stambulo konvencijos įgyvendinimu, pasitelkiant savo finansavimo programas, užtikrintas pagal 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos nuostatas, ir pasitelkiant paprogramę „Daphne“; palankiai vertina visas kampanijas, kuriomis skatinama ratifikuoti ir įgyvendinti Stambulo konvenciją; pritaria Komisijos planui toliau skatinti ratifikuoti šią konvenciją visoje ES; griežtai smerkia visus bandymus diskredituoti Stambulo konvenciją ir smerkia bandymus stabdyti pažangą, pasiektą kai kuriose valstybėse narėse kovojant su smurtu dėl lyties, įskaitant smurtą šeimoje; itin susirūpinęs pažymi, kad faktinis šios konvencijos įgyvendinimas vis dar nevienodas visoje ES; ragina konvenciją ratifikavusias valstybes nares užtikrinti visapusišką ir veiksmingą praktinį jos įgyvendinimą, ypatingą dėmesį skiriant Stambulo konvencijos 31 straipsniui, taip pat imtis visų būtinų priemonių siekiant užtikrinti, kad nustatant vaikų globos ir lankymo teises būtų atsižvelgiama į artimų partnerių smurto atvejus ir kad naudojimas lankymo ar globos teisėmis nepakenktų aukos ar vaikų teisėms ir saugumui;

6. ragina Komisiją ir Tarybą įtraukti smurtą dėl lyties į nusikaltimų sričių sąrašą, pateikiamą SESV 83 straipsnio 1 dalyje, atsižvelgiant į ypatingą poreikį kovoti su šiuo nusikaltimu bendru pagrindu; ragina Komisiją naudoti tai kaip teisinį pagrindą siūlant privalomas priemones ir visa apimančią ES pagrindų direktyvą, kuria siekiama užkirsti kelią visų formų smurtui dėl lyties, įskaitant artimo partnerio smurto poveikį moterims ir vaikams, ir kovoti su šiuo smurtu, ir joje pateikti vienodus standartus bei įtvirtinti išsamaus patikrinimo pareigą, kad būtų galima rinkti duomenis, užkirsti kelią smurto atvejams, juos tirti, apsaugoti aukas ir liudytojus, baudžiamąją tvarką persekioti kaltininkus ir juos bausti; primena, kad tokios naujos teisėkūros priemonės bet koku atveju turėtų būti suderintos su Stambulo konvencijoje nurodytomis teisėmis ir pareigomis bei tikslais ir papildyti jos ratifikavimą; rekomenduoja vertinti Stambulo konvenciją kaip minimalųjį standartą ir siekti tolesnės pažangos, kad būtų galima panaikinti smurtą dėl lyties ir smurtą šeimoje;

7. ragina valstybes nares ir Komisiją priimti konkrečias kibernetinio smurto, įskaitant tokius reiškinius kaip priekabavimas internete, patyčios kibernetinėje erdvėje ir prieš moteris nukreiptas neapykantos kurstymas, kurie vaikams ir mergaitėms daro neproporcingai didelį poveikį, panaikinimo priemones ir konkrečiai spręsti šių rūšių smurto dėl lyties atvejų daugėjimo per COVID-19 pandemiją problemą; ragina Komisiją pasiūlyti atitinkamas taisykles ir bet kokius kitus galimus veiksmus, skirtus neapykantos kurstymui ir priekabavimui internete panaikinti;

8. apgailestauja dėl nepakankamo Komisijos ir valstybių narių teikiamo finansavimo, skiriamo kovai su smurtu šeimoje, atsižvelgiant į šio reiškinio mastą; pažymi, kad valstybės narės, kurios gerokai padidino šias lėšas, pasiekė rezultatų, visų pirma mažinant moterų nužudymo atvejų skaičių; ragina Komisiją ir valstybes nares padidinti lėšas, skirtas kovai su smurtu šeimoje; yra susirūpinęs dėl finansavimo susiskaidymo, trumpalaikio finansavimo ir administracinės naštos, kurie gali sumažinti asociacijų galimybes gauti finansavimą ir taip daryti poveikį paramos smurto šeimoje aukoms ir jų vaikams teikiamos paramos kokybę; ragina Komisiją ir valstybes nares remti stabilų ir ilgalaikį finansavimą;

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

Smurto dėl lyties aukų apsauga, saugumas ir rėmimas. Artimo partnerio smurto, susijusio su globos teisėmis ir sprendimais dėl lankymo, problemos sprendimas

9. primena, kad atliekant visus veiksmus, susijusius su vaikais, pirmiausia būtina atsižvelgti į jų interesus; primena nuo vieno ar abiejų tėvų atskirto vaiko teisę reguliariai palaikyti asmeninius santykius ir tiesiogiai bendrauti su abiem tėvais, išskyrus atvejus, kai tai prieštarauja vaiko interesams; pažymi, kad iš esmės pageidautina suteikti bendrą globą ir neprižiūrimus susitikimus siekiant užtikrinti, kad tėvai naudotųsi vienodomis teisėmis ir pareigomis, išskyrus atvejus, kai tai prieštarauja vaiko interesams; pabrėžia, kad šiems interesams prieštaraujama, jei pagal įstatymą tėvų pareigos automatiškai nustatomos vienam iš tėvų arba abiem tėvams; primena, kad pagal JT vaiko teisių konvenciją vaiko interesų vertinimas yra unikali veikla, kurios reikėtų imtis kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į konkrečias kiekvieno vaiko aplinkybes; pabrėžia, kad artimo partnerio smurtas akivaizdžiai nesuderinamas su vaiko interesais bei bendrą globą ir priežiūrą dėl sunkių jo padarinių moterims ir vaikams, įskaitant smurto po gyvenimo skyrium nustatymo ir kraštutinių veiksmų, pvz., moterų ir vaikų nužudymo, riziką; pabrėžia, kad nustatant globos, galimybės bendrauti su vaikais ir jų lankymo teisių tvarką moterų ir vaikų apsauga nuo smurto bei vaiko interesai turėtų būti svarbiausi ir jiems turėtų būti teikiama pirmenybė, palyginti su kitais kriterijais; todėl pabrėžia, kad kaltininkų ir įtariamų kaltininkų teisės ar reikalavimai teismo proceso metu ir po jo, įskaitant nuosavybės, privatumo, vaiko globos, galimybės bendrauti su juo ir jo lankymo klausimus, turėtų būti nustatomi atsižvelgiant į moterų ir vaikų žmogaus teises ir gyvenimą, fizinį, lytinį ir psichologinį neliečiamumą ir vadovaujantis vaiko interesų principu⁽²⁴⁾; taigi pabrėžia, kad smurtinio partnerio globos ir lankymo teisių panaikinimas ir išimtinės globos suteikimas motinai, jei ji yra smurto auka, gali būti vienintelis būdas užkirsti kelią tolesniam smurtui ir aukų antrinei viktimizacijai; pabrėžia, kad visų tėvų pareigų priskyrimas vienam iš tėvų turi būti vykdomas kartu taikant atitinkamą kompensavimo mechanizmą, pvz., socialinę išmoką ir prioritetinę galimybę naudotis bendros ir individualios globos sistemomis;

10. pabrėžia, kad negebėjimas spręsti artimo partnerio smurto problemos priimant sprendimus dėl globos teisių ir lankymo yra žmogaus teisių į gyvybę, gyvenimą be smurto ir sveiką moterų bei vaikų vystymąsi pažeidimas, padarytas dėl nepaisymo; primygtinai ragina bet kokią smurto formą, įskaitant buvimą smurto prieš tėvus ar artimus asmenis liudininkų, teisės aktuose ir praktikoje laikyti žmogaus teisių pažeidimu ir veika, nukreipta prieš vaiko interesus; yra labai susirūpinęs dėl nerimą keliančio moterų žudymo dėl lyties Europoje atvejų, kurie yra kraštutinė smurto prieš moteris forma, skaičiaus; yra susirūpinęs dėl nepakankamos moterims teikiamos apsaugos, kaip rodo moterų ir vaikų nužudymo atvejų, įvykusių moteriai pranešus apie smurtą dėl lyties, skaičius; pabrėžia, kad siekiant apginti vaiko interesus moterų žudymo dėl lyties atvejais per visą teisminį procesą turėtų būti sistemingai sustabdoma kaltinamo tėvo valdžia; be to, pabrėžia, kad palikuonys turėtų būti atleidžiami nuo išlaikymo prievolių vienam iš tėvų, kuris buvo nuteistas už moterų žudymą dėl lyties; primygtinai ragina valstybes nares užtikrinti, kad teisė kreiptis į teismą ir parama aukoms būtų prieinamos, tinkamos ir nemokamos visoms nuo artimo partnerio smurto nukentėjusioms moterims, nepaisant jų įvairovės ir statuso, ir prireikęs užtikrinant vertimo žodžiu paslaugas; ragina valstybes nares užtikrinti, kad tarnybos atsižvelgtų į tarpusavyje susijusias moterų ir vaikų diskriminacijos formas; ragina valstybes nares stiprinti moterų, pranešančių apie smurtą dėl lyties, priežiūrą, stebėjimą ir apsaugą; ragina valstybes nares užtikrinti, kad paramos tarnybos laikytųsi suderinto požiūrio nustatant smurto pavojų patiriančias moteris, kad visos šios priemonės būtų prieinamos visoms jų jurisdikcijai priklausančioms moterims ir mergaitėms; pabrėžia, kad kai kaltininkas areštuojamas užklupus darant nusikaltimą (*in flagrante delicto* atvejis), auka turėtų būti palydima į saugią vietą ir turėtų būti privaloma vaikų apsauga nuo agresoriaus, taip pat pabrėžia, kad tuo atveju, jei teisinės arešto sąlygos nėra tenkinamos, įtariamą smurtautoją vis dėlto turėtų būti nedelsiant pašalintas iš aukos namų ir laikomas atokiai nuo aukos darbo vietos, kad būtų išvengta tolesnio smurto pavojaus;

11. ragina valstybes nares sukurti sistemas, pagal kurias būtų leidžiama tretiesiems asmenims ir asociacijoms prižiūrėti vaikų apsilankymus pas smurtavusį buvusį partnerį, kad būtų galima sumažinti poveikį motinoms, nukentėjusioms nuo smurto šeimoje, jeigu buvęs partneris išsaugojo lankymo, apgyvendinimo ar bendros globos teises; mano, kad šie mechanizmai turi būti prieinami moterims iš karto, kai tik jos praneša apie smurtą šeimoje; mano, kad šiai užduočiai atlikti reikalingi specifiniai įgūdžiai ir kad asmenys, atsakingi už vaikų perdavimą, turi būti tinkamai apmokyti; mano, kad šiuos mechanizmus turėtų įgyvendinti specializuotos asociacijos ir institucijos;

12. yra susirūpinęs dėl didelių skirtumų tarp valstybių narių kovojant su smurtu dėl lyties; yra susirūpinęs dėl moterų, nukentėjusių nuo smurto dėl lyties ir gyvenančių vietovėse, kuriose trūksta paramos struktūrų ir sunku naudotis teise kreiptis į teismą, naudotis viešosiomis ir teisinėmis paslaugomis, kad apgintų savo teises, padėties; yra susirūpinęs dėl to, kad valstybėse narėse nėra vienodai teikiamos specialistų pagalbos paslaugos, ir ragina jas užtikrinti, kad, laikantis tinkamo

⁽²⁴⁾ Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims bendroji rekomendacija Nr. 35 dėl smurto prieš moteris, kuria atnaujinama bendroji rekomendacija Nr. 19.

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

geografinio pasiskirstymo, neatidėliotinos, trumpalaikės ir ilgalaikės specialistų pagalbos paslaugos būtų teikiamos bet kuriai aukai, neatsižvelgiant į moterų gyvenamosios vietos statusą ir jų galimybes ar norą bendradarbiauti byloje prieš tariamą kaltininką; ragina valstybes nares suteikti visuotinę galimybę naudotis teisinėmis paslaugomis ir pritaikytomis paslaugomis bei reaguoti į specialias aplinkybes, kai artimo partnerio smurtas vyksta kaimo vietovėse; pabrėžia, kad būtina sukurti skirtingų tarnybų ir programų tinklus, kad būtų galima sėkmingai kovoti su smurto dėl lyties, nukreipto prieš moteris kaimo ir atokiuose regionuose, atvejais; ragina Komisiją ir valstybes nares išnagrinėti galimybę skirti ES lėšų šiai problemai spręsti, visų pirma panaudojant regioninei plėtrai skirtas lėšas;

13. palankiai vertina ES strategiją dėl aukų teisių (2020–2025 m.), kurioje atsižvelgiama į konkrečius smurto dėl lyties aukų poreikius, visų pirma numatytas konkretus požiūris į psichologinį smurtą prieš moteris ir ilgalaikį poveikį jų psichikos sveikatai; ragina Komisiją atliekant Nusikaltimų aukų teisių direktyvos vertinimą šalinti dabartines ES teisės aktų spragas, išnagrinėti, ar tinkamai ir veiksmingai atsižvelgiama į viktimizacijos lyčių aspektą, ypač atsižvelgiant į tarptautinius standartus smurto prieš moteris srityje, pvz., nustatytus Stambulo konvencijoje, ir atitinkamai patobulinti teisės aktus dėl aukų teisių ir aukų apsaugos bei kompensacijų joms; ragina ir toliau remti aukų teises, be kita ko, naudojant tokias esamas priemones kaip Europos apsaugos orderis; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad visos valstybės narės perkeltų Nusikaltimų aukų teisių direktyvą į savo nacionalinės teisės aktus ir ją visiškai bei tiksliai įgyvendintų, kad artimo partnerio aukos galėtų visapusiškai naudotis įvairiomis paramos paslaugomis, be kita ko, kad būtų teikiamos specialiosios ir bendrosios paslaugos, taip pat įsteigta pagalbos linija 116 006, skirta nusikaltimų aukoms;

14. rekomenduoja valstybėms narėms numatyti alternatyvius mechanizmus aukoms, kurios nepateikia skundo, kad jos galėtų naudotis artimo partnerio smurto aukoms pripažintomis teisėmis, kaip antai socialinėmis ir darbo teisėmis, pvz., specializuotoms viešosioms tarnyboms parengiant ekspertų ataskaitas, kuriomis pripažįstamas smurto dėl lyties aukos statusas;

Apsauga ir parama: galimybė naudotis teisine apsauga, laikinu apgyvendinimu ir nukentėjusiesiems skirtais fondais

15. pabrėžia pagrindinį ekonominės paramos aukoms vaidmenį siekiant padėti joms tapti nepriklausomomis nuo smurtaujančio partnerio; pabrėžia, kad gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo ir skyrybų procedūrų metu dauguma moterų tampa neturtingesnės ir kad kai kurios moterys atsisako reikalauti jų teisingos dalies ir to, ką jos turi teisę gauti, bijodamos prarasti globos teises; todėl ragina valstybes nares ypač daug dėmesio skirti rizikai, kad smurto šeimoje aukų padėtis taps nesaugesnės vykstant gyvenimo skyrium nustatymo ir skyrybų procesui; pabrėžia, kad būtina panaikinti visas ekonomines kliūtis, kurios gali priversti moterį nepranešti apie patiriamą smurtą; pabrėžia, kad tinkamos pajamos ir ekonominis savarankiškumas yra pagrindiniai veiksniai, kad moterys galėtų išsilaivinti iš prievarta ir smurtu grindžiamų santykių; ragina valstybes nares įgyvendinti specialias priemones siekiant kovoti su ekonominiu smurtu, apsaugoti smurto dėl lyties aukų kapitalą ir pajamas ir sukurti sistemą, pagal kurią būtų galima greitai ir veiksmingai priimti sprendimus dėl alimentų vaikų išlaikymui mokėjimo, siekiant užtikrinti smurto dėl lyties aukų įgalėjimą, finansinį saugumą ir ekonominę nepriklausomybę, suteikiant joms galimybę kontroliuoti savo gyvenimą, be kita ko, remiant moteris verslininkes ir darbuotojas; ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti ir remti tokią nepriklausomybę; palankiai vertina pasiūlymą dėl direktyvos dėl tinkamo minimaliojo darbo užmokesčio⁽²⁵⁾ ir pasiūlymą dėl privalomų darbo užmokesčio skaidrumo priemonių⁽²⁶⁾; pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyvą⁽²⁷⁾, nes ji itin svarbi vienišiesiems tėvams, padedant jiems susidoroti su konkrečia jų užimtumo padėtimi ir priežiūros pareigomis, pvz., užtikrinant prieinamas ir tinkamas priežiūros paslaugas; ragina valstybes nares užtikrinti aukoms tinkamą finansinę paramą ir kompensavimo mechanizmus, taip pat sukurti mechanizmą, pagal kurį būtų koordinuojamas, stebimas ir reguliariai vertinamas priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią ekonominiam smurtui prieš moteris, įgyvendinimas ir veiksmingumas;

16. ragina valstybes nares skatinti ir užtikrinti visapusiškas galimybes naudotis tinkama teisine apsauga, veiksmingais teisiniais nagrinėjimais ir ribojimo orderiais, prieglaudomis ir konsultacijomis, taip pat aukų fondais ir finansinio įgalėjimo programomis, skirtomis moterims, nukentėjusioms nuo artimo partnerio smurto; ragina valstybes nares užtikrinti paramą motinoms ir jų vaikams, nukentėjusioms nuo smurto šeimoje, teikiant bendruomeninę, švietimo ir finansinę paramą, pvz., įsteigiant aukų fondus nuo smurto šeimoje nukentėjusioms moterims, siekiant užtikrinti, kad šios

⁽²⁵⁾ 2020 m. spalio 28 d. Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje (COM(2020)0682).

⁽²⁶⁾ 2021 m. kovo 4 d. Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria siekiant griežtesnio vienodo vyrų ir moterų darbo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principo taikymo nustatomi minimalieji darbo užmokesčio skaidrumo reikalavimai (COM(2021)0093).

⁽²⁷⁾ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinių asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros (OL L 188, 2019 7 12, p. 79).

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

moterys turėtų reikiamų įgūdžių ir priemonių rūpintis savo vaikais, ir užkirsti kelią joms prarasti globos teises; ragina valstybes nares taikyti konkrečias procedūras, pagrįstas bendrais būtiniausiais standartais, ir teikti paramą smurto šeimoje aukoms, kad jos vėl netaptų aukomis dėl bendros globos arba visiškai neprarastų savo vaikų globos teisių; ragina valstybes nares užtikrinti, kad smurto šeimoje aukų teisinės išlaidos būtų dengiamos, kai aukos neturi pakankamai išteklių, ir užtikrinti, kad jas tinkamai gintų teisininkai, kurių specializacija – smurto šeimoje atvejai; ragina Komisiją įvertinti galimybę nustatyti minimalius apsaugos orderių standartus visoje ES; ragina valstybes nares užtikrinti, kad artimo partnerio smurto aukos galėtų naudotis psichologine pagalba ir konsultacijomis visais atitinkamų teisinių procedūrų etapais;

17. apgailestauja dėl to, kad trūksta tinkamų skubios pagalbos ir laikino apgyvendinimo sprendimų artimo partnerio smurto aukoms ir jų vaikams; ragina valstybes nares atidaryti neatidėliotinu atveju naudojamas gyvenamąsias patalpas, skirtas artimo partnerio smurto atvejams, ir suteikti galimybę jomis naudotis bet kuriuo metu, siekiant padidinti, pagerinti ir užtikrinti tinkamas priėmimo ir apsaugos paslaugas moterims, kurios yra smurto šeimoje aukos, ir visiems nukentėjusiems vaikams; ragina Komisiją ir valstybes nares skirti pakankamai lėšų atitinkamoms valdžios institucijoms, be kita ko, vykdant projektus, ir ragina finansuoti prieglaudų kūrimą ir plėtrą, taip pat kitas tinkamas priemones, kuriomis smurto aukomis tapusios moterys galėtų konfidencialiai naudotis, būdamos saugioje ir vietos aplinkoje;

18. apgailestauja dėl to, kad moterys lieka be tinkamos socialinės, sveikatos srities ir psichologinės paramos; ragina valstybes nares užtikrinti, kad smurto dėl lyties aukoms būtų teikiama veiksminga, prieinama, visuotinė ir kokybiška medicininė ir psichologinė pagalba, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugų teikimą, ypač krizės metu, kai tokia parama turėtų būti laikoma būtina, pavyzdžiui, investuojant į telemediciną siekiant užtikrinti sveikatos priežiūros paslaugų tęstinumą;

19. ragina valstybes nares sukurti į pacientą orientuotą medicininę priežiūrą, kuri suteiktų galimybę anksti nustatyti smurtą šeimoje, organizuoti profesionalią terapinę priežiūrą ir sudaryti apgyvendinimo programas, taip pat teikti aukoms teisinės paslaugas, kurios galėtų gerokai padėti sumažinti artimo partnerio smurto pasekmes ir užkirsti joms kelią;

20. ragina valstybes nares išnagrinėti virtualios pagalbos smurto aukoms galimybes, įskaitant psichikos sveikatos priežiūros ir konsultavimo galimybes, skiriant dėmesį esamai nelygybei galimybių naudotis informacinių technologijų paslaugomis srityje;

21. skatina taikyti kai kuriose valstybėse narėse jau esamą gerąją praktiką siekiant užkirsti kelią tolesniam smurtui, pvz., aukų telefono numerių įrašymą į specialius sąrašus, susijusius su persekiojimu ir artimo partnerio smurtu, kad būtų galima teikti visišką pirmenybę galimiems būsimiems skambučiams ekstremaliųjų situacijų metu ir sudaryti palankesnes sąlygas veiksmingiems teisėsaugos intervenciniams veiksmais;

Vaikų apsauga ir parama jiems

22. pabrėžia, jog svarbu, kad ES lygmeniu būtų nustatytos bendros teisinės apibrėžtys ir kovos su smurtu dėl lyties ir smurto dėl lyties aukų vaikų apsaugos būtiniausi standartai, nes artimo partnerio smurtas, smurtas, kurio liudininku asmuo tapo, ir netiesioginis smurtas nėra pripažįstami daugelyje teisinių sistemų; atkreipia dėmesį į tai, kad vaikai, patiriantys smurtą savo šeimos aplinkoje, nėra pripažįstami smurto dėl lyties aukomis, o tai daro tiesioginį poveikį duomenų rinkimui policijos ir teismų sektoriuose ir tarpvalstybiniam bendradarbiavimui; pabrėžia, kad vykdant baudžiamąjį ir tyrimo procesą vaikams, kurie yra artimo partnerio smurto liudininkai arba patiria netiesioginį smurtą, reikia priskirti smurto dėl lyties aukų statusą, kad jiems būtų suteikta geresnė teisinė apsauga ir tinkama pagalba; todėl rekomenduoja nustatyti sistemines ne tik dėl smurto šeimoje nukentėjusių, bet ir jo liudininkais tapusių vaikų stebėsenos, visų pirma psichologinės, procedūras, siekiant bandyti išgydyti dėl šios situacijos jų patirtus sutrikimus ir pasiekti, kad jie netaptų smurtaujančiais suaugusiais; taip pat ragina valstybes nares priimti specialias su smurtu, kurio liudininku teko būti, susijusias nuostatas, įskaitant nuostatas dėl konkrečių sunkinančių aplinkybių;

23. ragina valstybes nares rengti metinę vaikų informavimo apie vaiko teises bei informuotumo apie jas didinimo kampaniją; ragina valstybes nares įsteigti specialius centrus, kuriuose būtų rūpinamasi nuo smurto nukentėjusiais vaikais ir kuriuose dirbtų pediatrai ir terapeutai, besispecializuojantys smurto dėl lyties srityje; ragina valstybes nares įsteigti vaikų kontaktinius centrus, kurie būtų lengvai prieinami, be kita ko, telefonu, elektroniniu paštu, internetu ir pan., ir kuriuose jie galėtų kalbėti ir užduoti klausimus, taip pat pranešti apie smurtą prieš save, vieną iš tėvų ar brolių (seserį) ir gauti informacijos, patarimų arba būti nukreipti ieškoti tolesnės pagalbos;

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

24. pabrėžia, kad ypač vaikui turi būti suteikta galimybė būti išklausytam, nes tai būtina siekiant nustatyti, kas atitinka vaiko interesus nagrinėjant globos ir globos globėjų šeimoje bylas, atsižvelgiant į vaiko amžių ir brandą; atkreipia dėmesį į tai, kad kiekvieno atveju, bet ypač tais atvejais, kai įtariamas artimo partnerio smurtas, tokie klausimai turi būti rengiami vaikui palankioje aplinkoje, juos turėtų rengti kvalifikuoti specialistai, pvz., gydytojai arba psichologai, įskaitant vaikų neuropsichiatrijos kvalifikaciją turinčius specialistus, kad būtų analizuojamas pasitikėjimo kitais poveikis darniam vaiko vystymuisi ir išvengta gilėjančios jo traumos ir didėjančios viktimizacijos; ragina nustatyti būtiniausius ES standartus, kaip turėtų būti vykdomi tokie klausimai; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti ilgalaikę tinkamo lygio aukų ir jų vaikų psichologinę bei psichiatrinę priežiūrą ir socialines konsultacijas visu sveikimo po smurto laikotarpiu;

25. pabrėžia, kad ypač daug dėmesio reikia skirti ir taikyti specialias procedūras bei standartus tais atvejais, kai auka ar vaikas yra neįgalus asmuo arba priklauso itin pažeidžiamai grupei;

26. palankiai vertina tai, kad Komisija pristatė išsamią strategiją, kuria siekiama apsaugoti pažeidžiamus vaikus ir skatinti vaikams palankų teisingumą; pabrėžia, kad reikia ginti labiausiai pažeidžiamų vaikų teises, ypač daug dėmesio skiriant neįgaliems vaikams, smurto prevencijai ir kovai su juo bei vaikams palankaus teisingumo skatinimui; ragina visas valstybes nares visapusiškai ir sparčiai įgyvendinti minėtą strategiją; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares imtis konkrečių kovos su seksualine prievarta prieš vaikus ir jų seksualiniu išnaudojimu priemonių investuojant į prevencines priemones ir gydymo programas, kuriomis siekiama užkirsti kelią nusikaltėliams vėl nusikalsti, teikiant veiksmingesnę paramą aukoms ir stiprinant teisėsaugos institucijų ir pilietinės visuomenės organizacijų bendradarbiavimą; pabrėžia, kad įtarus prievartos prieš vaikus atvejus reikia skubiai imtis veiksmų siekiant užtikrinti vaiko saugumą ir sustabdyti tolesnį ar galimą smurtą bei užkirsti jam kelią, kartu užtikrinant vaiko teisę būti išklausytam viso proceso metu; mano, kad tokie veiksmai turėtų apimti neatidėliotiną rizikos vertinimą ir apsaugą, apimančią įvairias veiksmingas priemones, pvz., laikinąsias apsaugos priemones arba apsaugos ar draudimo orderius, taikomus kol tiriami faktai; primena, kad visuose procesuose, susijusiuose su smurto aukomis tapusiais vaikais, turi būti taikomas greitumo principas; pabrėžia, kad teismai, sprendžiantys smurto prieš vaikus bylas, taip pat turėtų būti specializuoti smurto dėl lyties srityje;

27. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis konkrečių priemonių, kuriomis siekiama panaikinti seksualinę prievartą prieš vaikus, investuojant į prevencijos priemones ir sukuriant galimiams pažeidėjams skirtas specialias programas bei užtikrinant veiksmingesnę paramą nukentėjusiesiems; ragina valstybes nares stiprinti teisėsaugos institucijų ir pilietinės visuomenės organizacijų bendradarbiavimą kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus ir vaikų seksualiniu išnaudojimu;

28. pabrėžia, kad smurtas prieš vaikus taip pat gali būti siejamas su smurtu dėl lyties dėl to, kad jie yra smurto prieš savo motinas liudininkai, arba dėl to, kad jie patys yra blogo elgesio aukos, kai tokiu elgesiu netiesiogiai naudojasi siekiant pasinaudoti valdžia ir psichologiniu smurtu prieš jų motinas; pažymi, kad programos, kuriomis remiami vaikai, patyrę smurtą šeimoje, yra labai svarbios siekiant kuo labiau sumažinti ilgalaikę žalą; ragina valstybes nares toliau įgyvendinti novatoriškas programas, kad būtų patenkinti šių vaikų poreikiai, pvz., apmokant darbuotojus, kurie dirba su vaikais, kad jie gebėtų atpažinti ankstyvuosius perspėjamuosius požymius ir tinkamai reaguotų bei teiktų tinkamą paramą, taip pat teiktų veiksmingą psichologinę pagalbą vaikams per baudžiamuosius ir civilinius procesus, susijusius su vaikais; primygtinai rekomenduoja valstybėms narėms diegti sisteminę ne tik dėl smurto šeimoje nukentėjusių, bet ir jo liudininkais tapusių vaikų stebėsenos procedūras, įskaitant psichologinę pagalbą, siekiant bandyti išgydyti dėl šios situacijos jų patirtus sutrikimus ir pasiekti, kad jie netaptų smurtaujančiais suaugusiaisiais;

Prevencija: specialistų mokymas

29. ragina nuolat veiksmingai stiprinti gebėjimus ir rengti privalomus tikslinius mokymus specialistams, dirbantiems smurto dėl lyties, prievartos prieš vaikus ir apskritai visų formų smurto šeimoje ir jo mechanizmų, įskaitant manipuliavimą, psichologinį smurtą ir priverstinę kontrolę, atvejais; pabrėžia, kad todėl šis tikslinis mokymas turėtų būti skirtas teisinėms institucijoms, teisėsaugos pareigūnams, specializuotiems praktikuojantiems teisininkams, teismo medicinos darbuotojams, sveikatos priežiūros specialistams, socialiniams darbuotojams, mokytojams ir vaikų slaugytojams, taip pat valstybės tarnautojams, dirbantiems šiose srityse; ragina šiuose mokymuose taip pat pabrėžti artimo partnerio smurto svarbą vaikų teisėms, vaikų apsaugai ir gerovei; ragina, kad šie mokymai būtų skirti pagerinti šių specialistų žinias ir supratimą apie dabartines apsaugos priemones, taip pat apie saugumą, nusikaltimo poveikį, aukų poreikius, tai, kaip patenkinti tuos poreikius, ir suteikti šiems specialistams tinkamų įgūdžių, kad jie galėtų geriau bendrauti su aukomis ir jas palaikyti; ragina, kad praėję šiuos mokymus specialistai galėtų įvertinti padėtį naudodamiesi patikimomis rizikos vertinimo priemonėmis ir

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

nustatyti smurto požymius; pabrėžia, kad reikia įvertinti šių požymių nustatymo mechanizmus, kuriuos naudoja susiję specialistai; ragina, kad šis mokymas būtų vykdomas pirmiausia dėmesį skiriant aukų poreikiams ir rūpesčiams ir pripažįstant, kad smurto prieš moteris ir smurto šeimoje problemos turi būti sprendžiamos taikant specialų, lyčių aspektu ir žmogaus teisėmis grindžiamą požiūrį, laikantis nacionalinių, regioninių ir tarptautinių standartų ir priemonių; ragina ES ir jos valstybes nares plėtoti ir finansuoti tokius mokymus; primena, koks šiuo atžvilgiu svarbus Europos teisėjų mokymo tinklas; pabrėžia, kad pilietinės visuomenės ir viešųjų organizacijų, dirbančių su vaikais ir smurto šeimoje bei smurto dėl lyties aukomis ir jų labui, turėtų būti prašoma organizuoti šiuos mokymo kursus ar bent dalyvauti juos organizuojant, kad jos galėtų pasidalyti savo ekspertinėmis žiniomis, grindžiamomis praktine patirtimi; ragina Komisiją palengvinti ir koordinuoti tokio pobūdžio mokymą, ypatingą dėmesį skiriant tarpvalstybiniais atvejais;

30. ragina valstybes nares užtikrinti, kad jų policijos ir teisingumo tarnybos būtų tinkamai finansuojamos, aprūpintos ir apmokytos nagrinėti skundus dėl smurto šeimoje ir reaguoti į juos; apgailestauja dėl to, kad nepakankamas šių tarnybų finansavimas ir biudžeto lėšų mažinimas gali lemti procedūrinius pažeidimus, informacijos skundo pateikėjams apie procedūros eigą stoką ir pernelyg ilgą delsimą, nesuderinamą su būtinybe apsaugoti aukas ir padėti joms atsigauti; pabrėžia svarbų socialinių ir psichologinių darbuotojų vaidmenį policijos nuovadose sudarant palankesnes sąlygas teikti konkrečių ir humanišką paramą smurto šeimoje aukoms; ragina valstybes nares visoms asociacijoms suteikti reikiamas priemones, kad jos galėtų padėti nukentėjusioms moterims ir jų vaikams; ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti bendradarbiavimą siekiant imtis priemonių, kad būtų suteikta galimybė nustatyti artimo partnerio smurto ir smurto šeimoje aukas, taip pat suteikti galimybes aukoms ir liudininkams pranešti apie nusikaltimą, nes daugeliu atvejų apie artimo partnerio smurtą nepranešama;

31. ragina Komisiją ir Europos teisėjų mokymo tinklą sukurti ES platformą, skirtą visų valstybių narių praktikuojančių teisininkų ir politikos formuotojų, dirbančių visose susijusiose srityse, tarpusavio mokymuisi ir keitimuisi geriausia patirtimi;

32. primygtinai rekomenduoja valstybėms narėms įsteigti specializuotus teismus ar specializuotus skyrius, taip pat parengti tinkamus įstatymus, mokymus, procedūras ir gaires visiems su artimo partnerio smurto aukomis dirbantiems specialistams, įskaitant informuotumo apie smurtą dėl lyties ir lyčių stereotipus didinimą, kad būtų išvengta teismo sprendimų neatitikimų ir diskriminacijos ar antrinės viktimizacijos vykdant teismines, medicines, policijos, vaikų apsaugos ir globos procedūras, užtikrinant, kad vaikai ir moterys būtų tinkamai išklausyti ir kad pirmenybė būtų teikiama jų apsaugai ir būtų siekiama, kad jiems būtų atlyginta žala; pabrėžia, kad reikia stiprinti specializuotus teismus ar specializuotus skyrius ir nukentėjusių vaikų bei moterų interesus atitinkantį teisingumą, įsteigti išsamaus smurto dėl lyties vertinimo padalinius, kuriuose dirbtų teismo medicinos specialistai, psichologai ir socialiniai darbuotojai, bendradarbiaujantys su viešosiomis tarnybomis, kurios specializuojasi smurto dėl lyties srityje ir yra atsakingos už pagalbos aukoms teikimą; pabrėžia, kad svarbu visapusiškai taikyti teises apsaugos priemones, siekiant apsaugoti moteris ir vaikus nuo smurto, ir kad tokios priemonės nebūtų ribotos ar ribojamos dėl tėvų teisių; primygtinai ragina atidėti sprendimus dėl bendros globos, kol bus tinkamai ištirtas artimo partnerio smurtas ir atliktas rizikos vertinimas;

33. pabrėžia, kad reikia pripažinti baudžiamųjų, civilinių ir kitų teismo procesų tarpusavio sąsajas, kad būtų koordinuojamas teisminis ir kitas teisinis atsakas į artimo partnerio smurtą, ir todėl siūlo valstybėms narėms patvirtinti priemones, kuriomis sujungiamos vienos šeimos baudžiamoji ir civilinė bylos, kad būtų veiksmingai išvengta teismo ir kitų teisinių sprendimų neatitikimų, dėl kurių daroma žala vaikams ir aukoms; smerkia tai, kad trūksta laikinųjų priemonių aukoms apsaugoti bei laikinų mechanizmų, kuriais būtų galima sustabdyti smurtaujančio tėvo valdžią teismo proceso metu, kuris paprastai trunka keletą metų; ragina valstybes nares išbandyti ir plėtoti tokias apsaugos priemones; šiuo tikslu ragina valstybes nares organizuoti mokymus visiems specialistams, taip pat savanoriams darbuotojams, dalyvaujantiems tokiose bylose, ir į šiuos mokymo kursus įtraukti pilietinės visuomenės organizacijas, dirbančias su vaikais ir aukomis bei jų labui; ragina kompetentingas nacionalines institucijas gerinti teismų darbo koordinavimą skatinant ryšius tarp prokuratūrų, kad būtų galima nedelsiant spręsti su tėvų pareigomis susijusius klausimus ir užtikrinti, kad šeimos teismai, priimdami sprendimus dėl vaikų globos ir lankymo teisių, galėtų atsižvelgti į visus su smurtu prieš moteris dėl lyties susijusius aspektus;

34. ragina valstybes nares sukurti platformą, skirtą reguliariam keitimuisi geriausia patirtimi tarp civilinių ir baudžiamųjų teismų, praktikuojančių teisininkų, nagrinėjančių smurto šeimoje ir smurto dėl lyties, smurto prieš vaikus, taip pat gyvenimo skyrium nustatymo ir globos bylas, ir tarp visų kitų suinteresuotųjų subjektų;

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

35. ragina Komisiją ir valstybes nares formuojant, įgyvendinant ir vertinant politiką ir teisės aktus įtraukti atitinkamas pilietinės visuomenės organizacijas, visų pirma dirbančias su vaikais ir jų labai, taip pat smurto šeimoje ir smurto dėl lyties aukomis; ragina teikti struktūrinę paramą šioms pilietinės visuomenės organizacijoms ES, nacionaliniu ir vietos lygmenimis, įskaitant finansinę paramą, siekiant padidinti jų gebėjimą reaguoti ir propaguoti, taip pat užtikrinti tinkamas galimybes visiems žmonėms naudotis jų paslaugomis, įskaitant konsultavimo ir paramos veiklą;

36. pakartoja, kad visapusiškai remia paslaugų teikėjų gebėjimų stiprinimą visuose sektoriuose (teisengumo, teisėsaugos, sveikatos ir socialinių paslaugų), siekiant registruoti ir tvarkyti atnaujintas duomenų bazes; ragina valstybes nares parengti nacionalines gaires ir gerąją praktiką, taip pat vykdyti informuotumą didinančius mokymus apie artimo partnerio smurtą visų lygių darbuotojams visuose esminiuose sektoriuose, nes tai labai svarbu siekiant teikti jautrų atsaką moterims, ieškančioms apsaugos; ragina valstybes nares stebėti paslaugas sektoriuose ir skirti reikiamas biudžeto lėšas atsižvelgiant į poreikius;

37. rekomenduoja nacionalinėms valdžios institucijoms visų pirma parengti ir išplatinti specialistams, nagrinėjantiems su artimo partnerio smurtu ir globos teisėmis susijusius klausimus, skirtas gaires, kuriose būtų atsižvelgta į rizikos veiksnius (susijusius su vaikais ar šeimos nariais, rizikos aplinkai veiksnius, socialinės rizikos ir galimo pakartotinio smurto rizikos veiksnius), kad būtų galima įvertinti artimo partnerio smurtą, ginant vaikų ir moterų teises;

38. pažymi, kad šios gairės ir rekomendacijos turėtų padėti sveikatos priežiūros specialistams savo profesinėje aplinkoje didinti visuomenės informuotumą apie didelį smurto (įskaitant artimo partnerio smurtą) prieš moteris poveikį jų psichikos sveikatai;

39. pabrėžia, kad vykdamas šias procedūras labai svarbus yra atitinkamų teismo medicinos ekspertų ir specialistų, pvz., gydytojų, teismo klinikinį psichologų ir socialinių darbuotojų, teikiančių teismo ir psichologinę ekspertizę, vaidmuo siekiant pasirūpinti ne tik nuo smurto ar prievartos šeimoje nukentėjusiomis moterimis, bet ir nukentėjusiais vaikais, visų pirma tuomet, kai aplinka, kurioje jie gyvena, nėra tinkama, kad būtų apsaugota jų sveikata, orumas, emocinė pusiausvyra ir gyvenimo kokybė; todėl primena, jog reikia, kad susiję teismo gydytojai ir specialistai galėtų pasinaudoti, be kita ko, gairėmis, parengtomis remiantis duomenų, praktikos pavyzdžių ir geriausios patirties ES lygmeniu rinkiniu; pažymi, kad teisiniais tikslais dėl konkrečių techninių ir medicininių žinių teismo medicinos gydytojai yra tinkamiausi specialistai padėti dirbti kitiems specialistams (kaip antai pediatrams, ginekologams ir psichologams), nes turi reikiamą išsilavinimą ir techninių kompetencijų, kad galėtų atpažinti su smurto pasekmėmis susijusius požymius, ir, jei esama pagrindo, vykdyti ataskaitų teikimo prievolos ir palaikyti ryšius su teisminėmis institucijomis;

40. primena Nusikaltimų aukų teisių direktyvos nuostatas; pabrėžia, kad moterims, nukentėjusioms nuo smurto dėl lyties, ir jų vaikams dėl didelės antrinės ir pakartotinės viktimizacijos, bauginimo ir keršto rizikos, susijusios su tokiu smurtu, neretai reikia specialios paramos ir apsaugos; todėl ragina atkreipti dėmesį į visuomenėje įsitvirtinusį kaltinamąjį požiūrį į aukas, be kita ko, tarp baudžiamosios teisingumo sistemos specialistų; ragina pripažinti ir spręsti institucinio smurto problemą, kuri apima visus valdžios institucijų ir valstybės tarnautojų veiksmus ir neveikimą, kuriais siekiama atidėlioti prieigą prie atitinkamų viešųjų paslaugų, trukdyti jas gauti ar užkirsti kelią jomis naudotis arba naudotis aukų teisėmis, taip pat ragina taikyti tinkamas sankcijas ir priemones, kuriomis siekiama užtikrinti aukų apsaugą ir žalos atlyginimą; pabrėžia, kad ypač svarbu rengti mokymus, procedūras ir gaires visiems specialistams, dirbantiems su aukomis, kad būtų galima padėti šioms specialistams atpažinti artimo partnerio smurto požymius net ir tais atvejais, kai nėra aiškaus aukos skundo; siūlo, kad šiose gairėse ir rekomendacijose būtų numatytos priemonės, kuriomis būtų remiamos saugios gydymo sistemos, užtikrinančios pagarbą nuo smurto (taip pat ir artimo partnerio smurto) nukentėjusioms moterims ir nesukeliančios kaltės jausmo, taip pat skleidžiami geriausi šių moterų ir jų vaikų gydymo būdai; ragina Komisiją ir valstybes nares spręsti anoniminių skundų ir atsiimamų skundų klausimą užtikrinant veiksmingas ir greitas aukų apsaugos procedūras ir užtikrinant smurtaujančių partnerių atskaitomybę; ragina sukurti teisėsaugos duomenų bazes, kuriose būtų registruojama visa su pranešimais apie smurtą šeimoje, kuriuos pateikė auka ar trečioji šalis, susijusi informacija, kad būtų galima stebėti ir užkirsti kelią tolesniems smurto epizodams; ragina daugiau šviesti bendruomenę ir didinti jos informuotumą, taip pat rengti mokymus ir šviesti artimo partnerio smurto klausimais policiją ir socialines tarnybas kaimo ir atokiose vietovėse, pabrėžiant, koks svarbus švietimas vaikų informavimo ir jų rėmimo klausimais, taip pat konfliktų sprendimo programos, teigiami vaidmenų pavyzdžiai ir bendradarbiavimu grindžiami žaidimai;

Prevenција: kova su lyčių stereotipais ir šališkumu. Švietimas ir informuotumo didinimas

41. reiškia susirūpinimą dėl lyčių stereotipų ir šališkumo, dėl kurio neadekvačiai reaguojama į smurtą dėl lyties prieš moteris, taip pat dėl kurių trūksta pasitikėjimo moterimis, visų pirma turint mintyje tariamai melagingus kaltinimus smurtu prieš vaikus arba smurtu šeimoje; taip pat yra susirūpinęs dėl to, kad nėra specialaus mokymo teisėjams, prokurorams ir

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

teisės specialistams; todėl pabrėžia, kokios svarbios yra priemonės, kuriomis siekiama kovoti su lyčių stereotipais ir patriarchaliniu šališkumu vykdant švietimo ir informuotumo didinimo kampanijas; ragina valstybes nares stebėti moterų balsų menkinimo kultūrą ir kovoti su ja; smerkia nemokslinių teorijų ir sąvokų naudojimą, įtvirtinimą ir pripažinimą globos byloje, kuriomis baudžiamos motinos, kurios mėgina pranešti apie prievartos prieš vaikus ar smurto dėl lyties atvejus, neleidžiant joms įgyti globos teisių arba apribojant jų motinystės teises; pabrėžia, kad vadinamasis tėvų atstūmimo sindromas ir panašios sąvokos ir terminai, iš esmės pagrįsti lyčių stereotipais, gali pakenkti moterims, patyrusioms artimo partnerio smurtą, nes motinos kaltinamos dėl to, kad jų vaikai „atstumia“ savo tėvą, abejojama aukų motinystės įgūdžiais, neatsižvelgiama į vaiko liudijimus ir smurto riziką, su kuria susiduria tų motinų vaikai, ir tai kelia grėsmę motinos ir vaikų teisėms bei saugumui; ragina valstybes nares savo teismų praktikoje ir teisėje nepripažinti tėvų atstūmimo sindromo ir neskaitinti ar net uždrausti šią sampratą naudoti teismo procesuose bei įstatymuose, ypač vykdant tyrimus, kuriais siekiama nustatyti smurto buvimą;

42. pabrėžia, kokios svarbios informuotumo didinimo kampanijos, kurios padeda liudininkams (visų pirma kaimynams ir bendradarbiams) atpažinti artimo partnerio smurto (ypač nefizinio smurto) požymius ir teikia patarimus, kaip paremti aukas ir joms padėti; ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti sąmoningumo ugdymo, informavimo ir propagavimo kampanijas, skirtas kovai su šališkumu lyčių atžvilgiu ir stereotipais, taip pat su visų rūšių smurtu šeimoje ir smurtu dėl lyties, pavyzdžiui, fiziniu smurtu, seksualiniu priekabiavimu, kibernetiniu smurtu, psichologiniu smurtu ir lytiniu išnaudojimu, visų pirma, susijusias su naujai sukurtais prevencijos priemonėmis ir lanksčiomis perspėjimo apie nepaprastąją padėtį sistemomis, taip pat skatinti teikti informaciją apie koordinavimą ir bendradarbiavimą su pripažintomis ir specializuotomis moterų organizacijomis; pabrėžia, kad vykdant informuotumo didinimo kampanijas svarbu aktyviai įtraukti visas viešąsias struktūras;

43. pabrėžia, kad veiksmingas smurtautojų nubaudimas yra būtinas siekiant atgrasyti nuo tolesnio smurto ir sustiprinti (ypač aukų) pasitikėjimą valdžios institucijomis; tačiau pabrėžia, kad laisvės atėmimo bausmės trukmės savaime nepakanka siekiant užkirsti kelią smurtui ateityje ir kad būtinos specialios reabilitacijos ir perauklėjimo programos; ragina valstybes nares, kaip nustatyta Stambulo konvencijos 16 straipsnyje, imtis būtinų teisėkūros ar kitų priemonių, kad būtų sukurtos ar remiamos programos, kurių tikslas yra šeimoje smurtaujančius asmenis mokyti nesmurtinio elgesio tarpasmeniniuose santykiuose, siekiant užkirsti kelią tolesniam smurtui ir pakeisti smurtinės elgsenos modelius; pabrėžia, kad imdamasi tokių veiksmų valstybės narės turi užtikrinti, kad labiausiai būtų rūpinamasi aukų saugumu, parama joms ir jų žmogaus teisėmis, ir kad tinkamais atvejais šios programos būtų kuriamos ir įgyvendinamos glaudžiai bendradarbiaujant su specialiosios paramos aukoms tarnybomis; atkreipia dėmesį į tai, kad švietimas yra itin svarbus siekiant panaikinti smurtą dėl lyties ir ypač artimo partnerio smurtą; ragina valstybes nares, laikantis 2020–2025 m. lyčių lygybės strategijos, įgyvendinti prevencijos programas, be kita ko, į formalųjų visų ugdymo lygmenų mokymosi turinį įtraukiant pagal besimokančiųjų gebėjimus pritaikytus klausimus, pvz., apie moterų ir vyrų lygybę, tarpusavio pagarbą, nesmurtinius konfliktų sprendimo būdus tarpasmeniniuose santykiuose, smurtą prieš moteris dėl lyties ir teisę į asmens neliečiamybę, taip pat amžių atitinkantį lytinį švietimą; pabrėžia, kad amžių atitinkantis visapusiškas santykių srities ir lytinis švietimas yra labai svarbus siekiant apsaugoti vaikus nuo smurto ir suteikti jiems įgūdžių, reikalingų saugiems santykiams be seksualinio smurto, smurto dėl lyties ir artimo partnerio smurto užmegzti; ragina Komisiją, siekiant užtikrinti veiksmingas prevencijos priemones, remti programas, kuriomis siekiama užkirsti kelią smurtui dėl lyties, įskaitant Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programos paprogramę „Daphne“;

44. ragina valstybes nares skatinti imtis veiksmų siekiant panaikinti išsąknyjusius išankstines nuostatas, kuriomis vis dar grindžiamas vyrų ir moterų priežiūros pareigų skirtumas;

45. pabrėžia, kad į strategijas, kuriomis siekiama užkirsti kelią artimo partnerio smurtui, turėtų būti įtraukti veiksmai, kuriais siekiama sumažinti smurto poveikį vaikystėje, įgūdžių, būtinų siekiant sukurti saugius ir sveikus santykius, mokymai ir kovojama su socialinėmis normomis, kuriomis skatinama vyro viršenybė ir autoritarinis elgesys su moterimis, arba kitų formų seksistinis elgesys;

46. ragina Komisiją skatinti ES masto visuomenės informavimo ir švietimo kampanijas ir dalijimąsi geriausios patirties pavyzdžiais, nes jos yra būtina smurto šeimoje ir smurto dėl lyties prevencijos ir visiško smurto netoleravimo aplinkos ir saugesnės aplinkos aukoms kūrimo priemonė; pabrėžia, kad žiniasklaida atlieka strateginę vaidmenį šiuo klausimu; vis dėlto pabrėžia, kad kai kuriose valstybėse narėse moterų žudymo ir smurto dėl lyties atvejai vis dar pristatomi posakiais, kuriais smurtaujantis partneris atleidžiamas nuo atsakomybės; pabrėžia, kad žiniasklaida ir reklama neturi skleisti neapykantą moterims kurstančių ir seksistinių pranešimų, be kita ko, bandant pateisinti, įteisinti ar sumenkinti smurtą ir smurtinių partnerių atsakomybę; mano, kad smurtas šeimoje taip pat kyla iš lyčių stereotipais grindžiamo požiūrio į tėvystę; todėl

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

ragina Komisiją ir valstybes nares kovoti su lyčių stereotipais ir skatinti lyčių lygybę tėvų pareigų srityje, kai tėvų našta paskirstoma teisingai, užtikrinant, kad moterims nebūtų suteiktas pavaldumo statusas; ragina Komisiją sudaryti palankesnes sąlygas ES lygmeniu keisti geriausia patirtimi prevencijos, apsaugos, baudžiamojo persekiojimo ir kovos su smurtu srityse, taip pat keisti geriausia patirtimi praktiškai ją įgyvendinant; ragina valstybes nares papildyti šią ES kampaniją platinant informaciją apie tai, kur aukos ir liudininkai gali pranešti apie tokio pobūdžio smurtą, be kita ko, pasibaigus kampanijai, atsižvelgiant į COVID-19 krizės ypatumus, taip pat dėmesį skiriant poveikiui vaikams; ragina Komisiją remti veiklą mokyklose ir kitose įstaigose, kuria didinamas informuotumas nusikalstamumo ir traumų klausimais ir klausimais, kur rasti pagalbą, kaip pranešti apie problemas ir kaip didinti vaikų ir su vaikais dirbančių asmenų atsparumą;

Valstybių narių bendradarbiavimas, įskaitant tarpvalstybinius atvejus

47. pabrėžia, jog svarbu, kad teismai, valstybių narių centrinės valdžios institucijos ir policijos įstaigos keistųsi informacija, ypač nagrinėjant tarpvalstybines globos bylas; tikisi, kad dėl persvarstytų taisyklių pagal 2019 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (ES) 2019/1111 dėl jurisdikcijos ir sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis bei tarptautiniu vaikų grobimu⁽²⁸⁾, pripažinimo ir vykdymo bus padidintas teisminių sistemų bendradarbiavimas siekiant veiksmingai nustatyti vaikų interesus, neatsižvelgiant į jų tėvų šeiminių padėtį ar šeimos sudėtį, ir artimo partnerio smurto aukų interesus; pabrėžia, jog svarbu, kad teismo medicinos gydytojai ar bet kokie kiti susiję specialistai, gavę suaugusio nukentėjusio asmens sutikimą, praneštų nacionalinei kompetentingai institucijai informaciją, susijusią su smurtu tarp artimų partnerių, kai mano, kad šis smurtas kelia pavojų suaugusio asmens ar vaiko gyvybei ir kad aukos negali apsiginti dėl smurtautojo moralinės prievartos ir taikomų ekonominių suvaržymų; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti Reglamento „Briuselis IIa“ vykdymą ir veiksmingą įgyvendinimą; todėl apgailestauja dėl to, kad paskutinį kartą persvarstant šį reglamentą nebuvo išplėsta jo taikymo sritis įtraukiant registruotas partnerystes ir nesusituokusias poras; mano, kad tai lemia diskriminaciją ir kelia potencialią grėsmę aukoms ir vaikams registruotos partnerystės ir nesusituokusių porų atveju; kadangi Reglamento „Briuselis IIa“ aprėptis ir tikslai yra pagrįsti Sąjungos piliečių nediskriminavimo dėl pilietybės principu ir valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo viena kitos teisinėmis sistemomis principu; prašo Komisijos ne vėliau kaip iki 2024 m. rugpjūčio mėn. pranešti Parlamentui apie šių reglamentų įgyvendinimą ir poveikį, be kita ko, artimo partnerio smurto ir globos teisių srityje;

48. pažymi, kad, nors visi šeimos ginčai turi didelį emocinį poveikį, tarpvalstybiniai yra dar opesni ir teisiniu požiūriu sudėtingesni; pabrėžia, kad reikia užtikrinti aukšto lygio visuomenės informuotumą apie sudėtingus klausimus, pvz., tarpvalstybinius globos susitarimus ir išlaikymo prievoles, įskaitant būtinybę užtikrinti aiškumą dėl tėvų ir vaikų teisių ir pareigų kiekvienoje šalyje; atkreipia dėmesį į tai, kad valstybės nares galėtų prisidėti prie spartesnio tokių tarpvalstybinių šeimos teisės bylų sprendimo nacionaliniuose teismuose įsteigdamos specializuotų skyrių sistemą, įskaitant skyrius, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama smurtui dėl lyties ir kuriuose dirbtų teismo medicinos darbuotojai, psichologai ir kiti atitinkami specialistai, ir bendradarbiauti su viešosiomis tarnybomis, kurios specializuojasi smurto dėl lyties srityje ir kurios atsakingos už pagalbą aukoms; ragina ypač daug dėmesio skirti vienišų tėvų namų ūkių padėčiai ir tarpvalstybiniam alimentų rinkimui, nes dabar galiojančių nuostatų, įtvirtintų visų pirma 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje ir JT konvencijoje dėl išlaikymo išieškojimo užsienyje, kuria nustatomi teisiniai įsipareigojimai dėl tarpvalstybinio alimentų rinkimo, vykdymo užtikrinimo praktiniai klausimai tebėra iššūkis; pabrėžia, kad teisinės priemonės, susijusios su tarpvalstybinio alimentų rinkimu, turi būti įgyvendinamos didinant visuomenės informuotumą apie jų prieinamumą; todėl ragina Komisiją glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis siekiant nustatyti praktines problemas, susijusias su alimentų surinkimu tarpvalstybiniais atvejais, ir padėti valstybėms narėms kurti veiksmingas priemones, kuriomis būtų užtikrinamas mokėjimo įsipareigojimų vykdymas; pabrėžia, koks svarbus šis klausimas ir jo pasekmės vienišų tėvų šeimoms, bei skurdo riziką;

49. primygtinai ragina valstybes nares, kol izoliavimo priemonės dar taikomos ir iš karto po jų, toliau nagrinėti duomenis ir tendencijas, susijusius su visų formų smurto dėl lyties ir smurto šeimoje paplitimu ir pranešimu apie tokius atvejus, taip pat padarinius vaikams;

⁽²⁸⁾ OL L 178, 2019 7 2, p. 1.

2021 m. spalio 6 d., trečiadienis

50. ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą, kad būtų imtasi priemonių, kuriomis būtų suteikta galimybė artimo partnerio smurto aukoms pranešti apie nusikaltimą, nes daugeliu atvejų apie artimo partnerio smurtą nepranešama; atkreipia dėmesį į Komisijos išipareigojimą atlikti naują ES apklausą smurto dėl lyties klausimu, kurios rezultatai būtų pristatyti 2023 m.; ragina Komisiją ir valstybes nares glaudžiai bendradarbiauti siekiant sukurti nuolatinį mechanizmą, skirtą reguliariai teikti suderintus, tikslius, patikimus, palyginamus, aukštos kokybės ir pagal lytį suskirstytus ES masto duomenis apie artimo partnerio smurto paplitimą, priežastis ir pasekmes moterims ir vaikams, taip pat apie tokio smurto ir globos teisių valdymą, visapusiškai pasinaudojant EIGE ir Eurostato pajėgumais ir ekspertinėmis žiniomis; primena, kad nacionalinės statistikos apie smurtą dėl lyties teikimas yra veiksmas, kuris gali būti finansuojamas pagal 2021–2027 m. bendrosios rinkos programą; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad duomenys būtų suskirstyti pagal amžių, seksualinę orientaciją, lytinę tapatybę, lyties ypatybes, rasę ir etninę priklausomybę, neįgalumo statusą, be kita ko, siekiant užtikrinti, kad būtų užfiksuota moterų patirtis, nepaisant jų įvairovės; pažymi, kad tai padės geriau suprasti problemos mastą ir priežastis, visų pirma socialines ir ekonomines kategorijas, kuriose smurtas dėl lyties yra labiau paplitęs, ir kitus įtaką darančius veiksnius, taip pat įvairias šalių teisinės sistemos ir politiką, kurias galima atidžiai išnagrinėti atliekant išsamius šalių palyginimus, siekiant nustatyti politikos sistemas, kurios galėtų turėti įtakos smurto atvejams; taip pat pabrėžia, jog svarbu, kad valstybės narės rinktų statistinius duomenis apie administracinius ir teisinius procesus, susijusius su vaikų globa, apimančius artimų partnerių smurtą, ypač apie teismo sprendimų rezultatus ir jų sprendimų dėl globos ir lankymo teisių motyvus;

51. ragina Komisiją skatinti ES masto visuomenės informavimo kampanijas, nes jos yra būtina smurto šeimoje prevencijos ir visiško smurto netoleravimo aplinkos kūrimo priemonė;

o

o o

52. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.
